

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 451/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a zo sudcov Petra Straku a Roberta Šorla (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Petrom Švarcom, Námestie slobody 1/17, Prievidza, pre namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžk 31/2019 z 5. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I. Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžk 31/2019 z 5. augusta 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Každý sťažovateľ je vlastníkom samostatného pozemku. Na základe zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o usporiadaní pozemkov“), boli v katastri nehnuteľností na ich pozemky katastrálnym odborom Okresného úradu Prievidza zapísané vecné bremená spočívajúce v povinnosti strpieť stavbu, opravu, údržbu a rekonštrukciou stavby prízjazdovej verejnej obslužnej komunikácie v prospech mesta. K zápisu do katastra nehnuteľností došlo na základe žiadosti mesta. Zápis bol následne oznámený sťažovateľom.

3. Proti zápisu vecného bremena sťažovatelia podali 10. októbra 2017 na Krajskom súde v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) žalobu proti inému zásahu orgánu verejnej správy, ktorou sa proti Okresnému úradu Prievidza, katastrálnemu odboru domáhali, aby mu súd uložil nepokračovať v porušovaní práv žalobcov, obnoviť stav pred zásahom a zrušiť záznam vecného bremena v katastri nehnuteľností v prospech mesta. Sťažovatelia namietli, že návrhy mesta nespĺňali zákonné náležitosti.

4. Krajský súd žalobu sťažovateľov uznesením č. k. 15 Sa 42/2017-81 z 1. júla 2019 zamietol. V bodoch 5 až 8 odôvodnenia vysvetlil, že oznam o zriadení vecného bremena predstavuje opatrenie orgánu verejnej správy, na ktoré nedopadá procesný inštitút žaloby proti inému zásahu orgánu verejnej správy. Okrem toho vysvetlil, že nemožnosť použitia

žaloby proti inému zásahu vyplýva aj zo zákonom ustanoveného okruhu účastníkov súdneho konania, ktorými sú v prípade iného zásahu len žalobca a žalovaný. V danej veci by v prípade vyhovenia žalobe malo dôjsť k výmazu vecného bremena v prospech mesta ako tretej osoby, ktorá by však nemala postavenie účastníka konania pred súdom, a to napriek tomu, že by sa konalo aj o jej/jeho právach. Naopak, v konaní začatom na základe všeobecnej žaloby by správny súd konal aj s oprávneným z tohto vecného bremena.

5. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia kasačnú sťažnosť, v ktorej namietli právne posúdenie krajského súdu a trvali na tom, že proti zápisu vecného bremena sa nemohli brániť podaním všeobecnej správnej žaloby, ale len žalobou proti inému zásahu orgánu verejnej moci. V tejto súvislosti osobitne poukázali na iné rozhodnutie iného krajského súdu, ktorý konanie o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej moci – zápisu vecného bremena na základe zákona o usporiadaní pozemkov, zastavil z dôvodu oneskoreného podania. Okrem toho poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní pod sp. zn. 4 Sžnz 7/2015, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal účelom konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

6. O kasačnej sťažnosti sťažovateľov bolo rozhodnuté napadnutým uznesením tak, že bola zamietnutá. Najvyšší súd potvrdil správnosť záveru krajského súdu o tom, že oznam o zriadení vecného bremena predstavuje opatrenie orgánu verejnej správy, na ktoré nedopadá procesný inštitút žaloby proti inému zásahu orgánu verejnej správy. Tento záver odôvodnil tým, že iný zásah orgánu verejnej správy má faktickú povahu, neprebehlo pri ňom žiadne formalizované administratívne konanie a je výsledkom okamžitého uplatnenia orgánu verejnej správy na mieste samom. Následne poukázal na zákonnú definíciu opatrenia orgánu verejnej správy podľa § 3 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku a na to, že sama dôvodová správa, či už záznam alebo poznámku, uvádza ako typické prípady iného opatrenia orgánu verejnej správy. Osobitne však dodal, že z hľadiska procesu je opatrenie výsledkom administratívneho konania.

II. Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III. Predbežné prerokovanie návrhu

10. Sťažovatelia porušenie svojich ústavných práv vidia v tom, že najvyšší súd ich kasačnú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu zamietol na základe nesprávneho právneho posúdenia, ktoré spočíva v tom, že záznam, ktorým bolo do katastra nehnuteľností zapísané vecné bremeno mesta k ich pozemkom, považoval za opatrenie podľa § 177 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku, a nie za iný zásah orgánu verejnej správy podľa § 252 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 písm. e) Správneho súdneho poriadku.

11. K otázke nesprávnej voľby typu konania v správnom súdnictve sa ústavný súd vyjadril vo svojom uznesení sp. zn. III. ÚS 734/2017 z 5. decembra 2017, z ktorého vyplýva, že pre ústavný súd v konaní o sťažnosti proti meritórnemu rozhodnutiu v správnom súdnictve nie je prioritne podstatné, v ktorom z jednotlivých typov konaní regulovaných v procesno-právnom predpise prameniacom v čl. 46 ods. 4 ústavy je poskytovaná ochrana subjektívnym právam sťažovateľa. Táto premisa však platí iba vtedy, pokiaľ prípadný chybný (nezákonný) záver správneho súdu o type konania, v ktorom je

možné účinnú ochranu subjektívnym právam sťažovateľa poskytnúť, nemá za následok definitívne vylúčenie možnosti sťažovateľa iniciovať začatie iného (v ponímaní správneho súdu) vhodného typu konania v správnom súdnictve s ohľadom na individuálne okolnosti kauzy. Pokiaľ by totiž nezákonný záver správneho súdu o tom, že sťažovateľ podal návrh na taký typ konania v správnom súdnictve, ktorý v jeho prípade neprichádza do úvahy, mal za následok, že sťažovateľ už s ohľadom na objektívne okolnosti (napr. plynutie času) nemôže iniciovať začatie iného typu správno-súdnej ochrany, potom uvedená nezákonnosť rozhodnutia správneho súdu nepochybne vyúsťuje aj do napätia s čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy. Vychádzajúc z toho názoru, sa ústavný súd musel v tejto veci vysporiadať i s otázkou, či záver súdov o nesprávnej voľbe typu konania podľa Správneho súdneho poriadku je v súlade so zákonnou úpravou.

12. Z odôvodnení rozhodnutí je zrejmé, že krajský súd a najvyšší súd sa rozsiahlou a vnútorne nerozpornou argumentáciou jasne a zrozumiteľne vysporiadali s touto právnou otázkou, ktorá vyplynula z voľby procesného prostriedku právne zastúpených sťažovateľov. Obe rozhodnutia vysvetľujú gramatickou a systematickou metódou výkladu právnych noriem a priliehavým odkazom na dôvodovú správu Správneho súdneho poriadku svoj záver o tom, že vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností treba považovať za opatrenie orgánu verejnej správy, a nie za iný zásah orgánu verejnej správy, a preto treba žalobu sťažovateľov proti inému zásahu orgánu verejnej správy zamietnuť.

13. Čiastočne možno súhlasiť s názorom sťažovateľov v tom, že či už krajský súd alebo najvyšší súd sa výslovne nevysporiadali s ich argumentáciou v tej časti, v ktorej sťažovatelia vychádzali z toho, že je ustálenou súdnou praxou, záznam do katastra nehnuteľností treba považovať za iný zásah orgánu verejnej správy. Sťažovatelia na potvrdenie toho, že ide o ustálenú súdnu prax, poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 4 Sžnz 7/2015. Ďalej poukázali na uznesenie iného krajského súdu. Hoci najvyšší súd túto argumentáciu sťažovateľov výslovne uvádza (bod 9 a 10 uznesenia najvyššieho súdu), v odôvodnení (body 18 – 34) sa touto argumentáciou sťažovateľov nezaobrá, no prehlbuje a odkazuje na argumentáciu krajského súdu. Tento argumentačný prístup najvyššieho súdu len nepriamo reaguje na tvrdenia sťažovateľov.

14. Na strane druhej však treba uviesť, že z oboch sťažovateľmi uvádzaných uznesení v iných veciach nemožno vyvodit' záver, že záznam do katastra nehnuteľností treba považovať za iný zásah orgánu verejnej správy. Rovnako z týchto rozhodnutí nemožno vyvodit' ustálenú súdnu prax v tejto otázke. V sťažovateľmi argumentačne použitom rozhodnutí najvyššieho súdu formulované závery boli vyjadrené v konaní, v ktorom sa riešila otázka zásahov Protimonopolného úradu Slovenskej republiky voči obchodnej spoločnosti, ktoré spočívali v zhromažďovaní rôznych údajov pri prešetrovaní možných dohôd obmedzujúcich hospodársku súťaž. Všeobecné právne závery prijaté v tomto rozhodnutí nemožno akokoľvek vzťahovať na opatrenie spočívajúce vo vykonaní záznamu do katastra nehnuteľností. Rovnako z toho, že iný krajský súd ešte v roku 2011 zastavil pre oneskorené podanie žaloby konanie o ochrane pred nezákonným zásahom, ktorý spočíval rovnako ako pri sťažovateľoch v údajne nedôvodnom zápise vecného bremena do katastra nehnuteľností podľa zákona o usporiadaní pozemkov, nemožno vyvodit' to, že by súdy mali ustálenú súdnu prax o tom, že by zápis vecného bremena podľa zákona o usporiadaní pozemkov bol iným zásahom orgánu verejnej správy, a nie opatrením.

15. Súčasťou základného na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Nevyžaduje sa teda, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide

o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (García Ruiz proti Španielsku, veľký senát, č. 30544/96, rozsudok z 21. 1. 1999, bod 29).

16. V tomto prípade krajský súd a najvyšší súd nevyvracali svojou výslovnou argumentáciou opísané tvrdenia sťažovateľov o ustálenej súdnej praxi. Postupovali inými a vyčerpávajúcimi argumentačnými metódami, ktoré na sťažovateľmi nastolenú právnu otázku vzhľadom na jej povahu dávali jasnú, vyčerpávajúcu a s ohľadom uznesenie sp. zn. III. ÚS 734/2017 z 5. decembra 2017 aj v rovine zákona správnu na odpoveď. To, že sa súdy s okrajovou a zjavne nedôvodnou argumentáciou sťažovateľov výslovne nevyrovnali, nemožno považovať za taký exces, ktorý by zakladal porušenie sťažovateľmi uvádzaných ústavných práv.

17. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľov neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sú zjavne neopodstatnené. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu